

ямної, катакомбної, багатопружкової, зрубної та білозерської культур. Дослідниця також написала антропологічні розділи для «Археологии Украинской ССР» і «Давньої історії України».

Широту наукових інтересів дослідниці відбиває низка публікацій останнього часу, присвячених антропологічним дослідженням на різноманітну тематику, зокрема, етногенетичних процесів на півдні Східної Європи в епоху енеоліту—бронзи, нових матеріалів трипільського поселення Більшевіці, поховань з «масками» катакомбної культури, населення Східного Криму в V—V ст. до н. е. за матеріалами могильника Фронтове, ногайців XVI—XVIII ст. та багато інших.

Світлана Іванівна підготувала двох кандидатів наук, більшість українських антропологів вважають за честь називати її своїм учителем і високо цінують її за професіоналізм та щедрість душі.

Останнім часом С.І. Круц плідно працює над проблемою антропологічного складу, походжен-

ня та генетичних зв'язків скіфського населення Північного Причорномор'я. Вона провела велику роботу з введення в науковий обіг численних краніологічних колекцій V—IV ст. до н. е. з території Степової Скіфії. Порівняльний аналіз усіх відомих скіфських серій методами багатовимірної статистики з більш ранніми та синхронними матеріалами цієї та сусідніх територій дав змогу дослідниці висвітлити складні етногенетичні процеси на території Степової Скіфії, населення якої сформувалося на основі нащадків місцевих племен катакомбної культури та культури багатопружкової кераміки, еллінів, фракійців та ви-хідців з більш східних територій, зокрема, саків, савроматів, ранніх сарматів.

Результати цього дослідження С.І. Круц з успіхом продемонструвала у своїй доповіді на урочистому засіданні вченої ради Інституту археології НАН України.

Колеги та друзі широко вітають ювілярку і зичать їй міцного здоров'я, творчої наснаги та нових наукових звершень.

ДО 70-РІЧЧЯ

ВОЛОДИМИРА НИКИФОРОВИЧА СТАНКА

19 лютого 2007 р. своє 70-річчя відзначив відомий український історик, археолог та етнолог Володимир Никифорович Станко.

Володимир Станко народився у с. Тернівка, що нині входить до складу м. Миколаїв, у болгарській родині Никифора Дмитровича та Марії Федорівни Станків.

Після закінчення Тернівської середньої школи юнак мав намір вступити до Миколаївського суднобудівного інституту, але медична комісія відмовила йому в прийомі, тому В.Н. Станко рік працював електриком на Миколаївській електростанції. У 1955 р. він вступив на історико-філологічний факультет Ростовського-на-Дону державного університету. З III курсу він продовжив навчання на історичному факультеті Одеського державного університету ім. І.І. Мечнікова, де під науковим керівництвом М.Ф. Болтенка та М.С. Синіцина почав займатися античною історією та археологією. Однак наукова доля В.Н. Станка вирішилася на V курсі, коли він потрапив у палеолітичну експедицію П.Й. Борисковського. Під впливом всевітньо визнано-

го археолога він остаточно визначив коло своїх наукових інтересів — первісна археологія та давня історія.

У 1960 р. В.Н. Станко став науковим співробітником (згодом заступником директора) Одеського державного археологічного музею. Під керівництвом П.Й. Борисковського він нагромадив, науково обробив і опублікував новий археологічний матеріал з теми «Мезоліт Північно-Західного Причорномор'я», що став основою його майбутньої кандидатської дисертації. У 1965 р. він вступив до аспірантури Інституту археології АН УРСР (Київ), яку достроково закінчив у 1967 р., захистивши кандидатську дисертацію із зазначеної теми під керівництвом члена-кореспондента АН УРСР С.М. Бібікова, який зацікавив свого учня теоретичними і загальноісторичними проблемами археологічного знання. Коло наукових інтересів В.Н. Станка значно розширилося: він почав розробляти складні питання палеоекології, палеоекономіки, палеосоціології та палеоетнології. Пріоритетними в його дослідженнях стали загальноісторичні проблеми первісної історії.

У 1968 р. В.Н. Станко повернувся до Одеси, де працював старшим викладачем, доцентом кафедри історії стародавнього світу та середніх віків Одеського державного університету. Духовним наставником його педагогічної майстерності став П.Й. Каришковський. За його методичної допомоги В.Н. Станко розробив і викладав загальні курси: «Історія первісного суспільства», «Основи археології» та «Основи етнографії». Одночасно він читав спецкурси і проводив спецсемінари з первісної історії та археології.

У 1968—1976 рр. Володимир Никифорович проводив розкопки мезолітичного поселення Мирне (Нижнє Подунав'я), що стали полігоном для перевірки теоретичних і методичних надбань попередніх років. Нагромаджені за новими методиками матеріали лягли в основу оригінальних реконструкцій палеоекології, палеоекономіки і палеосоціології населення степової України епохи мезоліту. Крім того, розкопки Мирного дали змогу розв'язати низку загальнотеоретичних і методичних проблем вивчення первісності, що послужило основою для написання монографії «Мирное. Проблемы мезолита Северного Причерноморья» (1982) і захисту докторської дисертації (1983).

У 1976 р. В.Н. Станко повернувся до Інституту археології АН УРСР, де він створив і беззмінно очолював (до 1989 р.) відділ археології Північно-Західного Причорномор'я в Одесі. Основним науковим завданням відділу було проведення охоронних робіт на новобудовах Одеської обл. Матеріали масштабних польових досліджень новобудовних експедицій дали змогу співробітникам відділу підготувати й опублікувати низку монографій і збірок наукових праць, а також захистити вперше в Одесі 2 докторські та 7 кандидатських дисертацій зі спеціальності «Археологія». У 1978 р. В.Н. Станко розпочав широкомасштабні розкопки пізньопалеолітичних пам'яток у долині р. Бакшали, що тривають і нині, отримавши всесвітнє визнання. Наукову діяльність в Інституті археології АН УРСР В.Н. Станко плідно поєднував із викладацькою роботою в Одеському університеті. У 1990 р. Володимир Никифоровичу було присвоєно вчене звання професора.

У 1989 р. В.Н. Станко знову повернувся до Одеського державного університету, де в 1993 р. створив кафедру археології та етнології Укра-

їни. В 1994 р. його було обрано деканом історичного факультету. На цій посаді він працював до 2003 р. За ініціативою та під керівництвом Володимира Никифоровича на історичному факультеті Одеського університету було відкрито нові спеціальності «Археологія» та «Етнологія». У 1996 р. за його ініціативою було створено Спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських, а з 1999 р. — докторських дисертацій при Одеському національному університеті зі спеціальностей «Історія України» та «Всесвітня історія», яку він очолював до 2004 р. Під його керівництвом підготовлено й успішно захищено понад 10 кандидатських дисертацій. За його участю в Одеському університеті було організовано й проведено низку міжнародних історичних, археологічних та етнологічних конференцій.

З 2004 р. В.Н. Станко працював завідувачем лабораторії історії Південної України та професором кафедри історії України Миколаївського державного університету ім. В.О. Сухомлинського.

В.Н. Станко опублікував понад 150 наукових праць. Основні результати його наукових досліджень було викладено в доповідях на міжнародних наукових конференціях у Санкт-Петербурзі, Москві, Ростові-на-Дону, Красноярську (Росія); Добричі, Балчику, Бургасі, Софії (Болгарія); Оксфорді, Кембриджі, Нью-Кастлі (Велика Британія); Парижі й Тулузі (Франція); Берліні (Німеччина); Варшаві й Кракові (Польща) та ін.

В.Н. Станко був членом редколегії республіканського журналу «Археологія», Всеукраїнського Проводу та Президії обласної філії товариства охорони пам'яток історії та культури, головою українського відділення Російського археологічного товариства. В.Н. Станко — член Спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті археології НАН України.

У 1995 р. В.Н. Станка було обрано дійсним членом Російської народної академії, а у 1999 р. — дійсним членом Російської академії природничих наук (секція «Археологія та антропологія»). Ученого нагороджено медаллю «Ветеран праці» (1987), Почесною грамотою Міністерства освіти України (2000), орденом Паїсія Хилендарського І ступеня (Болгарія, 2004). Володимир Никифорович Станко — лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки 2002 р.

Вітаючи ювіляра, щиро зичимо йому міцного здоров'я, творчої наснаги й нових наукових звершень!